

Editörden

Liberal Düşünce'nin beşinci sayısı, liberalizmin üstünde yükseldiği etik değerlerin ve siyasi düzlemde bu değerlerin pratikte varolmasını sağlayıp garanti altına alan "sınırlı" ve "tarafsız" devlet anlayışının Türkiye için ne kadar hayati bir önem taşıdığını bir kere daha kanıtlayan olayların birbirlerini baş döndürücü bir şekilde takip ettikleri bir sırada okuruyla buluşuyor. Tabii, tıpkı önceki sayılarda olduğu gibi, entelektüel ve siyasi gündemi şekillendiren sorunların, konuların ve kavramların tutarlı, serinkanlı ve önyargısız bir şekilde değerlendirilmesine yardımcı olacağını düşündüğümüz bir içerikle.

Liberal Düşünce, ikinci cildinin bu ilk sayısında, Türkiye'de liberalizmin (yakın) tarihinde son derece önemli bir yeri olan merhum işadamı Mehmet Mermerci'ye özel bir yer ayırıyor ve bu değerli şahsiyeti tanıyıp anlamamıza katkıda bulunacak yazılarla açılıyor. Sanıyoruz, bir liberal olarak Mehmet Mermerci'yi tanımak ve anlamak, eğer liberal bir ekonomi ve devlet anlayışı egemen olsaydı Türkiye'nin ne kadar başka bir ülke olabileceğini anlamının yahut tahayyül etmenin de vesilesi olacak.

Bu sayımızda, son üç sayımızda farklı bağlamlarda ele aldığımız "Din, İnsan Hakları ve

Çoğulculuk" temalarını daha da derinleştirecek, kelimenin tam anlamıyla düşünmeyi tahrik eden, düşünmeye yönelten ve dolayısıyla önyargıların yahut önkabullerin aşıldığı, haki ki bir anlamının önünü açan bir tartışmaya yer veriyoruz. Değerli felsefecimiz Prof. Dr. Ahmet Arslan'ın, Liberal Düşünce Topluluğu'nun geride bıraktığımız Aralık ayında Kayseri'de düzenlediği seminer programı çerçevesinde sunduğu "İnsan Hakları ve İslam" başlıklı tebliği, modern problemler karşısında İslam'ın pozisyonunu son derece dikkate değer bir şekilde düşünen, soran, soruşturan değerli ilahiyatçılarımızdan Doç. Dr. Hayri Kırbasoğlu tarafından İslam eksenli bakış açısıyla yorumlandı. Meseleye entelektüel bir duyarlılıkla yaklaşan, önyargısız ve düşünce özgürlüğünün ancak ifade özgürlüğüyle bütünleştiği ölçüde bir anlam taşıyabileceğini kavramış, canlı bir dinleyici topluluğunun da aktif katılımıyla daha bir zenginleşen ve bizi geleceğimiz konusunda haklı bir iyimserlik beslemeye götüren bu etkileyici ve heyecanlandırıcı tartışmayı ülkemizin entelektüel gündemine sunmaya karar verdik. Sayın Arslan ve Sayın Kırbasoğlu bu isteğimizi, büyük bir anlayışla karşıladılar ve tebliğlerini o heyecan dolu gecenin katkılarını da değerlendirerek yeniden kaleme aldılar. Böylelikle ortaya, entelektüellerimizin kayıtsız kalamayacaklarını düşündüğümüz -ve

elbette umduğumuz- metinler çıktı.

Bu noktada "İnsan Hakları ve İslam" başlığı altında değerlendirdiğimiz başka bir metne, Anthony Sullivan'ın, Liberal Düşünce Toplu­luğu'nun Atlas Economic Research Founda­tion'la birlikte 1996 Eylül'ünde İstanbul'da düzenlediği workshop'ta sunduğu "Muhafazakârlık, Çoğulculuk ve İslam" adlı tebliğine değinmek istiyoruz. Okurun hemen farkedebileceği gibi, Dr. Sullivan'ın yazısı, direkt olarak modern "İnsan Hakları" kavramıyla "İslam"ın değerler örgüsünü ilişkilendiren bir metin değil. Dr. Sullivan, yazısında kültürler-arası çatışmaları kaçınılmaz gören ve Doğu­da-Batıda çok sayıda taraftar bulan yaklaşımları muhafazakar bir perspektiften -tabii Sullivan'ın muhafazakârlığının klasik liberalizme tekabül ettiğini belirtelim hemen- köklü bir biçimde eleştiriyor ve hepimizin büyük bir ihtiyaç duyduğu barış içinde birarada yaşama umudunu besleyip güçlendiriyor. Prof. Sullivan'ın yazısını bu nedenle "çoğulculuk" boyutuyla birlikte pekala "İnsan Hakları ve İslam" başlığı altında değerlendirebilirdik. Değerlendirdik de.

Bu sayımızda eğitim konusunda liberalizmin siyasi ve iktisadi boyutlarına tekabül eden iki yazıya yer verdik. Genç yazarlar Neşet Tokun'un ve Ataç Ünlü'nün kaleme aldıkları bu yazıların okur için ilginç bir bütünlük oluşturduğunu düşünüyoruz. Emin Köktaş'ın Türkiye'de liberalizmin ilk önemli temsilcisi olan Prens Sabahattin'in "adem-i merkezîyetçilik" anlayışını farklı bir bakış açısıyla yorumladığı yazısı, sanıyoruz, günümüzdeki

benzer tartışmalara zenginleştirici bir katkı olarak değerlendirilecektir.

Önemini ve aciliyetini asgari bir iktisadi sağduyuya sahip olan herkesin kabul ettiği özelleştirme sorunu ise M. Kemal Aydın tarafından serinkanlı bir bakış açısıyla ve toparlayıcı bir şekilde ele alınıyor. Tanel Demirel'in 20. yüzyılın belki de en önemli liberal iktisat ve felsefe adamı F. Hayek'in düşüncesinde temel bir yeri olan "hukuk devleti" kavramını yetkin bir şekilde değerlendiren yazısının ise içinde bulunduğumuz konjonktürde her bakımdan önem taşıdığına inanıyoruz.

Son olarak tecrübeli ve değerli siyaset adamımız Kâmrân İnan'ın "Yeni Dünya Düzeni" kavramını Türkiye'nin reel politikaları ve pozisyonu açısından incelediği yazısı ile Hasan Öztürk'ün ve Norman Barry'nin kitap-eleştiri bölümü çerçevesinde değerlendirilebilecek yazılarına dikkat çekiyoruz.

Ve zorunlu bir düzeltme: Lüdger Kühnhardt'ın Güz '96 sayımızda yayınladığımız "Demokratikleşmenin Geleceği" başlıklı yazısı ODTÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Hüseyin Bağcı tarafından Türkçeleştirildi. Ancak bu bilgi teknik bir hata nedeniyle atlandı. Geçen sayının dizgisinin ilk defa dergimiz bünyesinde gerçekleştirilmesi dolayısıyla meydana gelen bu ve benzeri teknik hatalar dolayısıyla Sn. Bağcı'dan ve okurlarımızdan özür diliyoruz. Bahar '97 sayımızda yeniden buluşmak dileği ve umuduyla...

Melih YÜRÜŞEN